

Ese de dñe ori in seputana: Joi-a si Domica; era candu va pretinde importanta materialor, va esii de trei sau de patru ori in seputana.

Pretilu de prenumeratiune
pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " "
" patrariu	2 " "
pentru Romani'a si strainetate	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
" diumetate de anu	6 " "

Esemplare complete mai avemu de la inceputului semestrului, adeca de la nr. 56.

Redactiunea.

Pesta, 13/25 aug. 1869.

Spuseramur de unadi ca oficiosele din Viena s'au incaierat cu oficiosele din Berolinu. Ce mai scandal facu aceste copile ale fondului secretu, o prin-de mirarea pe Europa intréga. Asie se vorbesce ca totó acestea se intempla pentru fericirea nostra. Noi ne-am crede deocamdata destulu de fericiti, daca cert'a loru nu ni-ar costá de catu spesele pentru condeie si chartia.

Foi'a angla „Econ.“ indémna organele de amendoue partile ca de odata so depuna condeiele, caci i se impare cumea numai in acestu modu s'ar poté sfarsi acésta afacere atatu de incalcita si de molestatória.

Catu pentru noi, suatulu cestu naivu alu anglului, ne omora cu omenia. Noi adeca, la tota intemplarea nu vremu ca cert'a redactiunilor se creasca a deveni o certa diplomatica, dar de alta parte neci nu dorim ca oficiosele se incete cu totulu de la frecarile in afacerile externe.

Nu potemu dorí acésta incetare, caci oficiosele nostre, delocu ce n'ar mai avé de lucru in strainetate, si-ar intruní tote poterile a da érasí navala prostă, cerile interne, desclinitu preste natiunalitatile cari nu sunt bune bucuróse a cantá osana stepanitorilor ce le apesa.

Cum e acum'a, asié este mai bine, — ca n'au regasuu a ne injurá.

In adeveru ca noa nu multu ni pésa de injuriele oficiozelor candu vinu cu rondulu la noi; dar totusi imbelatiunile loru ni rebelau sentiemintele de morală si de buna-cuvintia. Acum si despre acésta parte suntemu in pace. —

Mari'a Sa Napoleone III. imperatulu francilor, desvölta multa energia cu privintia la reformele ce tind a le introduce in tiér'a sa. Ministeriul tieñe consilie preste consilie, mai la tota pre-siede imperatulu, si chiar candu e morbosu, presiede din patu. Senatulu anca si-face detorint'a desbatendu si adoptandu mereu propunerile regimului.

In Spania se intemplara cateva atacuri intre armata si bandele carliste. Pana acum a invinsu pururia armat'a guvernului; — asiá vescese telegrafulu carele e in man'a guvernului.

Pre de alta parte ministeriulu spaniolu, si dà tota trud'a a mediloci de la episcopi se induplice pe preoti a stá in linisce. Preotii spanioli, precum se scie,

ALBINA.

Pronumeratiuni se facu la toti dd. correspundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Ungargasse Nr. 23, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ca privescu Redactiunea, administratiunea seu speditur; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru anane si alte comunicatiuni de interesu privatu — se respunde cate 7 cr. er. de linia; repetiri si se facu cu pretiu scadiu. Pretiu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

sunt mai vertosu monarchisti si desclinitu carlisti.

Durabilitatea starii actuale din Cislaitania si Translaitania.

„Correspondance Slave,“ ce apare la Prag'a, scrie in nr de'n 21 augustu, intre altele, acestea: „Ce este dualismulu? Ce insémna, intr'o tiéra compusa de na-tionalitati diferite, una sistema prin care döue rase in minoritate, cari nu se potu intielege *neci intre sine*, se doménca a supra raselor ce sunt in majoritate? Póte acésta se aiba durata? Cine este in Austr'a celu multiamitu de acésta sistema, chiar intre ceia pe cari ii favoresce spre daun'a altor'a? S'a deslegatu o singura cestiune interna, dintre cate facu slabitiunea Austriei?“

Cumca ungurii cu nemtii nu se pre potu intielege *neci intre sine*, acésta se vede destulu de apriatu mai la fie-care cestiune, asié d. e. acum in cestiunea fruntarielor militari. Imperatulu prin autografu a demandatu inceperea desarmarii granitelor, si a nume pentru acum se desarma döue regiminte si mai bine de croati, alu caror'a teritoriu capeta administratiune civila si se aneseá la Croati'a civila respective la Ungaria. Va se dica, in asta causa au dobandit uングurii. Credeti ca fratii loru de dualismu, nemtii, se bucura ca a succesu deslegarea unei cestiuni grele? De feliu umflate privindu chiorislu la doband'a ungurésca. O're acestea sunt dovedi pentru durabilitatea starii actuale?

— Prin mai multe foi se preumbila fain'a ca ministeriul nemtiescu (ingrijit) nu cumva cehii cu ocasiunea serbatorii natiunale in ónorea lui Husu, se intrepinda ceva lucruri ce n'ar fi placute la naltele locuri) a facutu cateva despu-setiuni militare. De curundu, oficiolatele intrevenira a desface érasí unu meetingu cehescu de cateva mi. Sunt o're dovedi pentru durabilitatea starii actuale?

— S'a pornitudo multu cunoscut'a speditiune austro-ungurésca catra Asi'a de resarit, ca se incheia tractate comerciale cu statele de acolo. In asta speditiune este din partea ungurilor si unu grecu magiarisatu, cu numele Xantus. Acum intielege „Magy, Ujs.“ cumca Xantus a trimis ministeriulu ung. o tanguire lunga: ca comandanii speditiunei, vorbescu prin statele asiatico numai de imperati'a Austriei, dar de Ungari'a nu se pomenesce. Xantus a pretinsu se se vorbesca de imperati'a austro-ungurésca, dar oficirii au respinsu pretensiunea espektorandu-se ca starea de astadi e numai trecatória, pote se fie schimbata pana se sosesc ei

a casa, apoi nu se respicau cu destulu respectu despre Imperatulu (?) carele a primitu acésta stare scl. Xantus cere invoiearea ministeriului ung. ca se paresésc speditiunea desbarcandu pre malulu cutarui statu civilisatu. E acésta o dovédă pentru durabilitate?

— N. Freier Ll., diurnalul ungurescu ca tota diurnalele ce se scriu nemtiesce in Ungari'a, in nr din 25 aug. spune ca in Croati'a nu numai partit'a natiunala e nemultiamita, ci sunt nemultiamiti chiar si unionistii ce tieneau cu ungurii si deci multi unionisti trece la politic'a de passivitate, precum contii Iancovits, Hellenbach scl. E dovédă pentru durabilitate?

— Foi'a clericala din Vien'a „Volksfreund“ primește din Varzin scirea că Bismark ascépta destramarea Austriei pentru ca se-si eșeușca planurile dsale. „Pester L.“ organul principalu alu de-achistiloru, gasesce ca acea scire este de atata importantia, in catu se occupa de dens'a chiar la locul primu in revist'a sa din nr. de la 25. aug. O're cum de-a ajunsu Austri'a la asta döga, in catu se se vorbescă despre destramarea (desfacerea) ei? Va fi o're poterea de viétia a starii actuale...?

Din Mehad'a in 8/20 aug. 1869.

(Iatre domnii oficeri din regimentulu de granitia romano-banaticu nr. 13 nu esiste zelu natiunalu.) Domnule Redactoru! Ti vei aduce a minte cumea de dupa unu articlu din Albina companii din cerculu Almajului, au fostu proiectatu a infintia o scola reala romana in ora-siul Bosovici.

Spre scopulu acesta, Bosovicenii au si datu petitiunea loru catra maritulu regimentu, ca se li se dee voia, de a conchiamá o conferinta, din preotii, invetigatorii si alesii comunelor cercului Almajanu.

Conformu petitiunei acesteia, Domnulu colonel Stanoiloviciu a si emisu unu ordinu numai catra trei companii ale Almajului, si pentru consultarea proiectului acestuia, s'a si otaritudo de 24 aprilu/6 maiu a. c. in Bosoviciu; in carea di incepudu-se conferinta sub conducerea dlui Maioru Seraciu si consultandu-se, din caus'a ca unele comune din cerculu Almajului (nu vrea se dici opacite de unu d. capitani) pentru infintarea scólei acestei reale nu se invoie, — proiectul acesta remase ne eșeușuitu, si de atunci pana acum'a nu mai e vorba nicaidia de intreprinderca Bosovicenilor; — si Bosovicenii necunoscendu proverbulu, „inteleptulu, (nu vrea se dici: vielénulu) fagaduesc, nebunulu trage nadejde“ — se multiamira numai cu aceea, ca d. Maioru Seraciu, li promise la sabia dsale cumca densulu ca romanu va scrie, in privint'a intreprinderii acesteia, Inaltie Sale c. r. archiduce Albrechtu, — si Ddieu scie mai cate alte promissium.

Romanii din regimentulu rom. banaticu, pana acum'a avura rabdare si acceptara, in sperantia ca d. Maioru Seraciu cu capitani romani, va se lucre in privint'a infintarii acelei scoli gimnasiale seu reale romane, asiá cum au lucratu pentru infintarea institutului de cadeti din Caransebesiu, si adeca: se caute a mediloci ca regimentulu se trimite unu ordinu catra tota companie, cum fu celu trimisul pentru infintarea institutului de cadeti, ca toti dd. capitani ai regimentului, se nesușesc a induplecă tota comunale spre a contribui pentru infintarea unei scoli gimnasiale seu reale romane, in tienutul regimentului, spre luminarea si naintarea tinerimii romane in literatur'a si in limb'a natiunii, inse durere ca pana acum'a nimica in privint'a acésta nu s'a lucratu, — si eu dle Redactor! crediu, ca d. Maioru Seraciu, cu capitani romani, nu au alta tema (de nu lucra pentru naintarea literaturi si a limbii natiunii romane) de catu ca se nu-si strice propasirea pre carier'a loru, desi forte bine li este cunoscutu, ca pentru luminarea si cultivarea fisece-carei natiuni sunt chiar si principiele Maiestatii Sale, pre in-duratului nostru Imperat. Eu Te incredintiediu, dle Redactor! ca de erá d. Maioru Seraciu cu capitani romani, insufletiti de zelul natuinalu, si de nu li lipsia voint'a a induplecă comunale spre contribuirea pentru infintarea unei scoli gimnasiale seu reale romane, nu numai ca totu regimentulu se invoiá spre acésta si in 2 séu 3 ani se aduná unu capitalu de 150.000 fl. v. a.,

— ci, capitalului acestuia, dupa cum audiu, alaturá comun'a Orsiaeui, si fondulu seu, de 14.000 fl. v. a. din a comuna romana se salarizá profesorii Orsiov'a, carele scioa ince acuuru si a desumutato din cauza ca Orsiovenii s'au saturat de sofi'a (seu dicendu mai bine: zof'a) grecésca, si si densii canta limb'a romana, si dorescu infintarea unui institutu gimnasialu seu realu romanu. Domnilor Capitani romani: Popescu, Cena, Dancea, Popoviciu, Pepa, Brinzeiu, Jivanu si Ceagaru, avendu in frunte-Ve pre d. Maioru Seraciu, carele dupa cum scimu e carm'a regimentului!!! Romanii regimentului romano-banaticu Ve röga ca pre nisces romani adeverati, in conformitate cu principiele Maiestatii Sale, se luati esemplu de la Ilustritatea Sa Domnulu Vice-Colonel din regimentu Stefanu Sasiciu, carele ca scru de natiune, la inspetiunarea scólelor germane triviale si romane natiunale, nu numai ca impuse invetigatorilor romani, ca se caute cu tota poterile luminarea tinerimii romane, ci si pe profesorii germani din scólele triviale in regimentu ii provocă ca pre langa propunerea invetigatorilor nemtiesci, se propuna si gramatic'a romana, si singuru d. vice-colonel Sasiciu se dechiară ca va incepe a invetiá gramatic'a romana. Luati esemplu, dd. oficiri romani, si nesutii a induplecă comunale regimentului, spre infintarea unei scoli gimnasiale seu reale romane, ca romanii din regimentulu rom. bunaticu sunt convinsi cumea numai voint'a se nu Vi lipsesc, poteti

Foisióra.

„Cursu intregu de poesia generala, de I. Heliade Radulescu, vol. I., Bucuresci.“

II.

In nr. treeutu s'a vediu poesi'a dlii Eliade, din 1868, intitulata „O nöpte pe ruinele Tergoviscei.“ In acestu nru publicamu totu a-cesta poesia, dar in stilulu precum a cantat' poetulu mai niente cu mai bine de trei diecenie. Se le assémene cetoriul pentru a judeca candu a cantat' Eliade mai bine. Pentru aceea le in-credintiamu numai asemenarii cetoriului, caci nu ni permitemu a face o critica, si neci ne credem indotorati spre acésta, daca nu se credu-

indotorati colegii nostri de la Bucuresci, unde d. Eliade prin opurile sale essercéza influintia mai mare a sup'r'a culturei poporului. In adeveru, cea vechia abundéza de cuvintele: duhu, slobodu, hrana, slava, césu, dobitocu, svonu etc. cari in ésta noua sunt inlocuite de cuvinte latine. Dar nu etimolog'a singuratecelor cuvinte compunu eschisivu frumséti'a limbei, ci mai vertosu form'a. Cuvinte latinesci gasesc prin lessicón toti cati le cércă, — nu inse asié potu gasi si formele limbei romanesci si spressiunea ideilor poetic, ce Eliade celu de de multu scia se le manuésca cu atat'a gratia de incantá si pre acei romani cari astadi in stilulu istu nou-nu mai intielegu. Éca acea poesia vechia:

O nöpte pe ruinele Tergovistei.

Sorele dupa déluri mai stralucesce inca,

Radiele-i rubinóse vestescu alu lui apusu. Si sér'a, panditoria sub fie-care stanca, Cu 'ncetu si 'ntinde umbr'a cutezatória 'n susu.

Muntele alu seu crescutu si-naltia si privesc Linulu coboru alu dilei, tainiculu ei santitu, Si radi'a cea din urma fruntea lui isbesce, Ce mandra tiene fati'a cu ceriulu celu rositu.

Ventulu de séra susla si frundi'a 'nfioréza, Róua seninulu vérsa verdéti'a renviindu; Délurile 'ncununa, campi'a 'ncoronéza, Si riulu pe-a lui cale sioptesce sierpuindu.

Pe-a délului sprincéna, pe fruntea-i cea riposa Cetatinia vechia, locasiu religiosu, Pastréza suvenirea d'o nöpte sangerósa Ce multu s'asemenéza cu sinu-mi celu noptosu.

Astfelu intr'alu meu sufletu se nalti'a mea credintia, Pe-a patimilor ripe ca monumentu s'a pus, Si-mi tiene siovaind'a, clatit'a mea fintia L'a vietie-mi viforóse pre linisit'u apusu.

Sórele-acum santiesce, si nöpte a naintéza Cu 'ncetu-si carmuesce carulu celu aburos; Mii de lumi in préjma-i pe frunte-i schintéza, Si-acum'a isi intinde velulu de abanosu.

Ochii-mi in marmurire se uita la vecia, Din stea in stea se primbla, in ori ce stea cinstescu; Súfletu-mi s'aripéza si sbóra in taria Se scalda in lumin'a eterului cerescu.

De-acolo se intorce si'n sinu-mi se asiédia, Tacere, intunecu in jurulu meu domnescu

acăstă a efectu; și că carieră DVăstra prin înființarea unei scărți gimnasiale său reale române nu se va impiedica; convins că nesunție acesteia totă preotimă regimului se va alatură, și cu poteri impreunate va sta rupă spre acăstă.

Acum Dile Redactore! Domnă Ta vedi că în regimul de granită rom. banat. mai tôtă afacerile aterne de la voia Dloru oficeri; și români din acestu regim ascăptă cu nerabde, ca se vede zelul național român alu capitaniilor români, caroră în fruntea loru li sta d. Maior Seraciu, carele cu multe promisiuni încarcă pre Bosovicenii. Români din regimul acestă doresc dloru Capitani si dlui Maior Seraciu, asemene zelul cum e a dlui Vice - Colonelu Sasiciu despre a caruia aliare si aplecare catra noi ne convingeramur la inspectiunarea scărelor năstre, si caruia cu profund respectu urămu se traiescă!

Unu graniceriu.

De langa Aradu, 8/20 augustu.

(Afaceri naționale-bisericesc.) Cu bucuria am primitu Nr. 64. alu „Albinei” căci de o parte avem la mana cerculariu Escentiei Sale Archeișcopului si Metropolitului prin care provoca pre Santiele loru Episcopiei sufragani spre organizația parochielor, protopresviterelor s. a. de alta parte avem „Statutul organicu”, sancționat, in testu originalu. — Am studiatu cu de a menuntul toti §§. acestuia, si am aflatu fără multe folositorie într'ensulu pentru Beserică năstre. — Dara consciintă nu ne lasa a nu aduce la publicitate si durerea năstre pentru unele ce nu aflatu in acel'a-si statutu, si a nume:

Nu scim din ce indemnă Congresulu nostru trecutu, la compunerea Statutului nu au lăsat in consideratiune reul celu mai mare —

dăea ni va fi cu totu dreptulu iertat a lu numi asié — si nu au dispus, delocu cu introduce-

rea Statutului, si „reducerea parochielor”.

Ni e cunoscuta fără, miseră stare materială a clerului nostru, scim bine că in comunitatele care numera 200 de sutele se află celu putinu

3-4 preotii — si cu totu că Statutul dispune

sturile parochiale si protopresbiterale. —

Cea observare : că ore in acele protopresbiterale

unde Dnii. Protopopi, spre mare dauna a inter-

selor bisericei, nici nu siedu in sinulu proto-

presbiteralui, ci in altu protopresbiteratu stra-

inu unde si Domniele loru fuitu neză ca pa-

rochi, — scaunulu protopresbiteralui, archivulu

si epitropia unde si-va tienă siedintele sale? —

Dóra si de acum nainte la locuinta Domnului

Sale, séu mai potrivit in centrulu protopresbiter-

alui? d. e. in Oradea-Mare sunt 3 protopopi

actuali cu locuintă: a Oradei, Pestisului si alu

Luncii. — Le casu candu ar remană lucrul in

statulu quo, membrii Scaunului protopresbiter-

alui in tota luna din acea causa că Dnului Pro-

topresbiteru place a siede in Orade, ar debui se

intreprinda o caletoria de 3-4 dile, ma iernă

in timpu nefavoritoriu din cauza indepartarii,

nici nu se vor potă infisiá. — Vedé-vom de

care vor abdice Dniele loru, de parochia din

Orade séu de Protopresbiteratu?

Protopresbiterul Chisineului, desigur

totu protopresbiteratu seu (afara de 3 comunitati)

e intemciat in comitatul Aradului, Dnulu Pro-

topresbiteru si in marginea protopresbitera-

tului ma in altu comitat. — In acestu meritu

ceremu spatiu si judecată onor. publicu

cetitoru.

I. Secosianu *)

*) Ne bucurăm si fericim asemene pasi a

parintilor preotii de a lăua graful in publicitate

mai vertosu candu se desbatu cestiuni de inte-

Giula, la 6. Augustu 1869. st. v.

(Calcarea statutului organicu.) Totu su-

fletul roman de religiunea gr. or. cu viața pla-

cere a primului acea scire imbucurătoriu, că

Statutul organicu alu bisericei năstre e sancti-

unat de Majestatea Sa, si publicat prin foile

oficiale. Deschisit doru avă Comunitatea bi-

sericesca din Giula, a-lu vedea acel'a-si statutu

sanctionat, saturandu-se ea de ruginitile insti-

tutiuni usitate pane aci in afacerile bisericescii,

scolare si banale. — Nu-mi este tendintă a sus-

spitiună onoreala cuiva, dar cu anevoia este a nu

graf adeverulu. — Voiu descoperi faptă intem-

plata, apoi judece On. publicu.

Cei mai multi sii credinciosi ai bisericei

năstre din Giula, cetindu că statutul organicu

alu bisericei năstre a primutu inaltă sancti-

unare imperatésca, ba cefindu si intilegandu că

acel'a-si statutu e si publicat in foile oficiale —

resu naționalu-bisericescu. Se sperămu că San-

tiele Loru vor participa, totu mai numerosi, la

aceste desbateri. Dar si pana se audim parerile

alor'a, se ni fie permis a dice ceva din parte-

ne: Nesimintu că tuturor'a vor fi batutu la ochi

următorie cuvinte din pomenitul circulare

al Parintelui Metropolitu catra PP. episcopi,

ddulu Sibiu, 19 iuliu 1869 nr. 36: „In fine, se

binevoiesc a-nui dă de scire, că căte parochii

sunt in eparchia Prè Santie Tale..“ Va se

dica, neci insusi P. Metropolitu nu scie anca

cumea căte parochii are in metropolia sa, si

nu pote sci căci consercirele nu s'au facut

pretotindenia cu acuratetă destulă, si prin

urmare neci s'au publicat anca. In lipsa

de aceste date secure, lipsă basea pe carea con-

gresulu se fie potutu procede la regularea res-

pective la reducerea parochielor. Mai departe,

in lipsa de o carta a intregei provincii metropo-

litane, nu se poten judeca daca arondarea singu-

ratecelor protopopiate este destul de corespun-

dătoare. Multa vorba se face despre reduc-

erea parochielor, si se finită pururia cu espi-

rierea parerii de reu că lipsesc datele, era lipsă

a cartei geografice nă accentuată nimene mai

vertosu de catu Esc. Sa metropolitul. Este in-

dreptatita cereră, ca protopopii se locuiesc in

protopopatu; asié si trebue se fie. Inse ar

trebuil toodata se scim: unde? pentru ca se fie

tocmă in centru séu precum e mai indemana;

apoi se vor poté sustine in centru? care paro-

chia este de sém'a loru? Afara de acăstă, cu

privire la Orade mai primim din o parte zelosă

natională si aceea întrebare: nu cumva cu muta-

de membri? Asesorii nu pre vină la siedintă, ci

ci se infatisizează mai vertosu protopopii din locu.

Nesimintu că acestă nu e cuventu destul a

opri mutarea protopopilor, dar e destul pentru

ca mai antau se se faca ingrijirile necesarie se

nu sufere consistoriul, si apoi, dupa ce se vor

se fi facutu aceste ingrijiri, se pretinderau pos-

tarea protopopilor. Se vede din acestea că tem-

ă nu este destul de usioră, pentru a-i satis-

face prin o simplă ordinatie, ci va dă multă

de lucru sinodului episcopal. Totusi e buna

desbaterea in diarie, caci va inlesni agendele si-

nodului. Dar se remanem la problema reducerii

parochielor: Daca Congresulu nă potutu anca

face nemica in asta privinta, celu putinu a

castigatu comunitatea de aici?

Candu va ajunge congrèsul se vorbescă

despre candidatii la preotia, a buna séma va

cere de la densii si cunoscintie pedagogice, des-

chisită va cere se-si fie castigatu déjà merite pre-

terenulu invetiamantului. Numai cu asemene me-

rite mari se se pote castiga preotia. Astu-feliu

vom dobandi de o parte pentru invetiamant,

era de alta parte preotii vor deveni mai stimati

si, prin urmare dotati mai bine.

R. Red.

care din diu'a publicarii se consideră de lege, — a cercatua tiené sinodu parochiale, punendu-se terminu diu'a de 27 Iuliu a. c. Se intielege că terminu celebrarii Sinodului a fostu publicat in biserica cu 8 dile mai nainte, si comunicat cu protopopulu cercuale in intilesulu §. 9. I. Cap. I., ba astandu-se de bine, si singura Ill. Sa D. Eppu respective V. Consistoriu inca a fostu incunoscintiatu cu 3. septembrie mai nainte. Vine diu'a de 27 Iuliu, terminu desfisutu pentru celebrares Sinodului parochiale, se tiene S. liturgia cu chiamarea spiritului santi; cuventare acomodata dilei, rostita de parocul localu, nu lipsesc. — Dupa esirea din biserica, unu numeru insemmnatu se aduna la scola. D. parocu alu locului (in absentia Domnului protopopu cercuale) ca presiedinte ordinariu alu Sinodului parochiale in firulu §. 10. I. Cap. I. alu Statutul organicu, prin o cuventare deschide. Sinodul, se alegă membrii comitetului parochiale, se alegă epitropii bisericescii, se autentica protocolul si se substerne dlui protopopu cercuale, cu unu cuventu tōtē decurgu in rondulu celu mai bunu neabatendu-se neci de la unu §.

Si ce se audi? Sinodul nostru parochiale din 27 Iuliu, tienutu după tōtē formalitatile prescrise in Statutul Organicu, de bisericam nostri se dechiară fară de neci o validitate. — Sinodul nostru, de catra Ill. Sa D. Eppu alu Aradului, prin o ordinatiune certă (éra eu noi neconomisata) de protopopulu cercuale in 3 aug. in biserica, se sistă, din cauza că nu s'a publicat inca Statutul organicu prin Autoritatea bisericescă. — Se ni ierte inse Ill. D. Eppu: in Siedintă XII. a Congresului bisericesc Nr. 221 in urmarea declarării Arhieiloru s'a adusu conclusulu acel'a: ca si pana la sanctionare, numai-decatu se se pună statutul organicu in modu provisoriu in lucrare. — Comunitatea năstră bisericescă inca in anul trecutu, s'ar fi potutu organisa de rondulu că nu s'a sanctionat si publicat inca statutul organicu, dar s'a tenutu de obstacule, cetindu in foile năstre jelbele pentru neadirea Statutului organicu. — Acum inse candu statutul organicu este sanctionat, ba si publicat prin gazetele oficiale, din diu'a publicarii acelui-as, pentru noi este lege; că nu s'a publicat inca pe calea Autoritatii bisericescă, sinodul nostru pentru unică aca causa neindestuhătoră, nu pote fi sistat. — Ce e mai multu, Ill. D. Eppu si V. Consistoriu cu 3 septembrie nainte au fostu incunoscintati despre tienerea sinodului, déca tocmai nu i-a fostu voia ca se se tienă Sinodul, séu déca a vediutu că ne abatemu prin tienerea Sinodului de la Statutul Organicu, calea era a opri inca atunci. Comunitatea acăstă, cu mahnire a primutu inse incunoscintiare că rogarea ei neci de respunsu nă fostu invrednicita la Ill. Domnul Eppu.

Pasii nostri nu sunt retaciti si pripiti, după cum ii dechiară d. Eppu. Are cunoscintia Il. Sa despre cerculantile din Giula, cum decurgu trebile comunitati, cum se manipulădă banii scălei, cum nu s'au luat societă de 2 ani, ce epitropia e la noi, ce inspectiune are protopopulu cercuale, tōtē sunt aceste pe papiru puse in canelari'a Eppa, — si nu voesc a le aduce in publicitate — si inca neci unu remediu nă primutu pana in diu'a de adi comunitatea acăstă a pripiti. — Nu e mirare dar, că intre astfelii de impregiurari triste, si neluate in consideratiune de superioritatea sa bisericescă, comunitatea năstră insetata de statutul organicu, s'a constituitu si organizat.

Binevoiesc on. publicu a face judecata a supr'a sinodului nostru tienutu: este cauza pentru a fi sistat acel'a? Déca on. publicu inca asta judecata o va eroi a supr'a sinodului nostru

interesulu dreptatei, suntemu gaf'a a recede si a recunoscere ca acel'a a fostu pripitu. —

In fine trebuie se ni respicam parere de reu pentru colisiunea escata intre fiii bisericei din Giul'a si Ill. Sa. Domnulu Eppu, dar acea ordinatiune prin carea s'a sistat sinodulu nostru, acum am si apelat'o la forurile competente.

M. N.

Programu *) pentru adunarea generale a Asociatiunii nationale in Aradu pentru cultur'a poporului romanu, ce se va tiené in Aradulu-Vechiu la 1 sept./20aug. 1869 si urmatóriile dile.

A) AGENDE

I. In diu'a prima:

1. Deschiderea adunarei prin Presiedintele invitatu din partea adunarei prin o deputatiune, la 9 ore demaneti'a in sal'a comitatensa; dupa deschidere se potu rosti salutari ocasiunale.

2. Alegerea Presiedintelui asociatiunei, sub presiedint'a unui presiedinte ad-hoc.

3. Alegerea Vice-Presiedintiloru si Notariloru asociatiunei.

4. Raportula Direptiunei.

5. Raportu specialu in obiectulu sortiturei.

6. Denumirea comisiunilor necesarie, si disponere preste motiuni in alte obiecte. **)

7. Alegerea membriloru nuoi.

8. Defigerea timpului de adunare pre diu'a urmatória.

II. In diile urmatórie:

9. Autenticarea protocolului siedintiei precedinte.

10. Raporturi comisionale.

11. Raportulu Directiunei despre rezultatulu sortiturei si a balului.

12. Alegerea Direptiunei.

13. Preliminariulu de spese pre anulu curinte si instruptioni speciale pentru Direptiune.

14. Superarea motiuniloru in alte obiecte.

15. Disponere pentru autenticarea protocolului siedintii ultime.

16. Incheierea adunarii cu cuventari acomodate.

B) ORDULU VORBIREI.

1. Cei ce votescu a vorbi, se insémna pe rondu la notariulu desemnatu de catra presidiu.

2. La unu obiectu totu insulu numai odata pote vörbi, tienendu-se strinsu de acel'a-si obiectu; totusi celu ce a facutu vre-o motiune, la aceea mai are unu cuventu dupa vorbirile altor'a.

3. Motiune noua nu se pote face, nainte de ca s'ar enunciá prin presidiu decisulu in obiectul mai nainte.

4. Nu au locu personalitatile si taiarea in vorb'a altu'a.

5. La grairea presidiului vorbitorulu se retiene de la vorbire.

6. La resunetul clopotielului se face linisce deplina.

A D A U S U.

In diu'a prima a adunarii generale petrecere de saltu arangiatu in favórea fondului asocia-

*) Sunt rogate si cele laite onorate Redactiuni ale diarielor nationale pentru bunavointi'a de a reproduce acésta publicare in colónene loru. Direpti.

**) Motiuni de sine statotaria, in decursulu acestei adunari generale numai asiá potu veni sub desbatere, deca acel'e sub siedint'a dilei prime se vor sustine la presidiu in scriu.

ciatiunei se va tiené la otelulu „crucea alba“ cu care ocasiune se va executá si „sortitura fantropica“.

Inceputulu petrecerii sér'a la 8 ore.

Espusetiunea efectelor de castigatu prin sortitura, arangiata in localitatea asociatiunei, se va poté cercetá de catra publicu, in dielele 29. 30. 31. Augustu si 1 Septembre a. c. st. n. de la 9 pana la 12 ore nainte, si de la 3 pana 5 ore dupa mediasi.

A r a d u , 8/20 Augustu 1869.

Direptiunea Asociatiunei

Ioane Popoviciu-Desseanu
directorul secundariu.

Petru Petroviciu, Notariu.

Romania.

(a) *Bucurescu* in 8/20 aug. (*Starea politica, partitele, societatea academica*) Domnitorulu Carolu, precum se scie, petrece in Crimea, pentru a face vediut'a de curtenire Imperatului si Imperatesei Rusiei, cari se afla acolo la Livadia. Aceasta caletoria a suveranului Romaniei multi o luara in nume de reu, se 'ntielege mai vertosu aceia, cari n'au incredere in politic'a ministeriului de astadi si prin urmare pretindu, ca acestu pasu ar fi calificat d'a ne compromite si mai multu occidentelui si anume Frantiei, fiindu ca ar dovedi o deosebita plecare seu simpatia, daca nu chiar esistint'a unei legature secrete catre curtea si tier'a muscaleasca.

Este unu lucru pré caracteristicu si merita se ni-lu insemanamu bine, ca — precum sub timpulu ministeriului dlui Brateanu opositiunea prin graiu si prin tipariu, a casa si in strainetate, necontenitul urmá a denunciat plecarea, simpatia, legaturile secrete ale acelui ministeriu totu cu Rusi'a si Prusi'a, in tocmu facu acum' partisaniul dlui Brateanu facia de ministeriulu actuale; si acestia striga adeca totu asié, ca ministeriulu dlui Cogalniceanu, in locu d'a tiené la Frantia si Napoleone, s'ar fi facendu unelte órbe rusilor si prusilor. Si mai caracteristicu înse este, ca totu acesti ómeni, totu o data pretindu si scriu, ca ministeriulu actuale ar fi creatiunea Austro-Ungariei si unelta umilita a comitiloru Beust-Andrássy. De contradicerea ce jace intru aceste afirmazioni, pucina li pasa; nu se scie, seu ca patim'a i-a orbitu, in catu se n'o védă, seu ca tienu publiculu orbu, in catu se n'o pri-cépa. Atat'a nu se pote negá, ca noi p'aicea, prin tóte paturele societatei, suntemu in gradu multu mai mare stepaniti de patima, de catu frati nostri de pe aiuria. Dau cu socotela, pentru ca interesele de cari suntemu condusi, sunt multu mai poterice si mai aprope de noi, de catu pe aiuria. Rari sunt la noi aceia, alu caror'a patriotismu este mai poteriu, de catu — interesulu particulariu, spiritulu de partita, patim'a; si acest'a este caus'a, ca in Romania nici o sistema si nici unu guvern nu pote se aiba durata, si prin urmare, ca una progresu bunu, regulatul, o desvoltare a poterilor natuinali, rapede si solida, a fostu pan' acum'a imposibile. „Masale amagite, capii stricati, genialitatea lipseste,“ — éca in trei cuvinte morbulu de care patimesces astadi Romani'a libera!

Dar inca un'a pré caracteristica. Precum mai nainte sub totu timpulu ministeriului lui Brateanu totu mereu se latia si se sustinea fain'a, ca d. Cogalniceanu are se intre in ministeriulu dlui Brateanu, intocmai se respondesce astadi necontenitul, ca dlu Brateanu are se intre in ministeriulu dlui Cogalniceanu. Va se dica: seu ca suveranulu are patriotic'a intentiune d'a-i impacá pe ambii acesti corifei cu ori-ce pretiu, seu ca opiniunea publica crede, cumca ei — nu

potu si unulu fora de altulu. Inse precum atunci se dicea, ca Cogalniceanulu nu pote se intre in ministeriu, fora cutare greu sacrificiu din partea dlui Brateanu, intocmai se afirma astadi, ca d. Brateanu nu vré se intre intr'unu ministeriu cu Mitica Ghica. Va se dica, totu acele variatiuni, si a buna séma, totu din acele-si motive seu susceptibilitati. Intr'aceea — caus'a sufere!

Paralelu se pretinde, ca, daca suveranulu Romaniei a mersu a se pleca autocratul mu-scalescu, se mérga numai de catu a se pleca si Imperatului francesiloru, catra carele Romani'a are oblegatiuni mai positive si mai puterose. Din tóte se vede, ca Romani'a, asié, cum este astadi dispusa, nu se sente de catu intr'o nestabile conditiune de satelite. Trista conditiune, si care nu face onore educatorilor si conducatorilor de pan' acum ai natiunei!

Tóta lumea romanésca sente si vede, ca Imperatulu de la Seina a paresit natiunea romana, ba chiar a sacrificat'o, si am poté dice ca scimus toti cu totii, din ce causa, pentru care motivu? si in locu d'a ne imprená noi toti tóte poterile pentru a delaturá acea causa, a combate acelu motivu, noi prin portarea nostra urmámu a le intari. Si aci érasi este caus'a reului — „masele amagite;“ adeca acei ómeni din tóte clasele si partitele, cari — au destul patriotsim, dar n'au straduintia, nu citescu, nici judeca insisi, ci inspirati de altii, se cértă si se sfasia, credintu ca pentru patria, dar intr'adeveru nici pentru sine, nici pentru patria, ci pentru scopurile altor'a si spre nespresa scadere a natiunei.

Ast'a este in sum'a generalitate icón'a presintelui politiciu natiunale la noi. —

Societatea academica pana in momentu inca nu este completata; ea totusi s'a intrunita conformu Statutului si Regulamentului seu, in data la 1/13 augustu si urma a tiené pe tóta diu'a siedintie — seu in conferintie pre-gatitorie, seu in sectiunea filologica. Membrii adunati pana astadi sunt: *Heliade, Laureanu, Babesiu, Massimiu, Sbiera, Hodosiu, Caragiani, Sionu, Papiu, Aleandrescu Urechia* erá si elu presinte, dar pleca pentru congresulu archeologicu de Koppenhagen; dlu *Cogalniceanu*, ocupatul cu afaerile a trei ministerie, se va intatisia numai candu va fi persón'a dsale necesaria pentru completare. Se ascépta pe tóta diu'a sosirea dlor *Baritiu si Romanu*. Parintele *Cipariu* a promis ca va veni mai tardi; dnii *Munteanu si Hormuzachi* sunt scusatati prin morbu; d. *Mocioni* n'a datu respunsu, asemenea si *Alesandri*. Maiorescu din Jasi, betranulu *Hajideu si Stragescu* din Besarabia — au demisianat, cesti doi din urma, pentru ca absolutismul muscalescu li face imposibile infatisarea si participarea.

Din lucrurile si prelucrarile de pan'actiunim'a merita unele a fi amintite: S'a lamuritua starea fondurilor societatei; acestea se luara in amiristratiunea societatei, prin ce societatea incap'a se a emancipá de regim, de care nu mai are alta legatura, decatul prin subvențiunea de 2000 galbini, ce trage de la statu, dar care nu mai din anu in anu i se votéza prin bugetu; — mai departe: s'au facutu dispusetiunile necesarie pentru tiparirea gramaticei premiate cu 300 galbini; aceea se tiparesce in Blasius sub ingrijirea dlui autoru Cipariu; va cuprinde la 26 de căle tiparite, dintre cari *diece* sunt gaf'a. Spesele tipariului s'au fostu calculatul mai anteu cu 100 galbini, dar a trebuitu a se mai adauge 60; astfel ele se urcara peste 900 fl. v. a.; — alta dispusetiune priiciosa s'a votatul pentru compunerea catu mai ingraba a unui *Glosariu* seu tesauru de tóte cuvintele cate *au fostu seu sunt* in usu in limb'a romana, din care si dupa care se va compune apoi *Dictiunariulu acad-*

micu cu cuvintele, spresiunile, frusele curatul romane seu romanisate; paralelu se vor tipari colectiunile de cuvinte de prin diferite parti, ce se vor fi facutu de membrii societatei seu si de alti literati. Inceputulu intr'acésta directiune se va face cu o colectiune interesante a dlui *Caragiani* din Macedoni'a si provinciele vecine ale ei. Redactiunea *Glosariulu* se va incredintá unei comisiuni permanenti in Bucuresci, carea va avea indetorirea d'a publica in fie-care luna cateva căle si a le respondi indata printre toti romanii pentru ca se fia esaminate si completat catu mai multu.

S'a sternutu de repetite ori cestiunea unei ortografie comune; anume dlu *Babesiu* starutesce necurmatu, ca societatea academica se primisca o data o ortografia a sa officiale, de care se se pota tiené toti carturarii romani, cei-ce n'au capritiulu seu inchipuirea d'a fi mai buni filologi, decatul societatea academica. — Despre acestea voiu continuu de alta data.

Varietati.

— *Calugaritie si militari*. Pre candu Haynald era episcopu romano-catolicu in Belgradulu Transilvaniei, a dusu acolo nisice calugaritie, neamintitul nu pentru ca despre densulu ea despre preotu celibu se se dica „similis simili gaudet,“ ci pentru ca mamele asta santite se se ocupe de educatiunea fetelor. Asié a si fostu mai vertosu pentru ca alta scóla de fete neci nu era. Luerul mergea bine, multumire si la parinti si la fete. Veni acum episcopulu estu nou S. Sa Fagarassy. Acost'a incredintá inspectiunea scólei calugaritelor unui domnu canonicu, despre care toc'ma nu se crede ca ar fi celu mai mare iubitoriu alu institutiunei celibatului octroatu de Pap'a Grigoriu alias Hildebrand. Ma lumea limbuta merge si mai departe si se acatia de o finta femeiesca ce titlu de consangéna sie de la d. canonie, si pretindu limbutii ca e mai multu de catu consangéna. Ce va fi aceea: mai multu? Nu esaminamu, ajunge a sci ca episcopulu (precum spunu foile natiunei dualiste) toc'ma pre acestu canonie l'a afisatu demnu de inspectore preste calugaritie. Canonicul scie bine ca sórtea invietamentul si strinsu legata de sórtea invietatorilor, prim urmare crediu ca are totu cuventul a se ingrigi pre catu de educatiune pre atat'a si de mamele culugaritie educatòrie. In punctul primu nu se scie de veri o amelioratiune, dar in punctul alu doile zelulu si energ'a lui a sciutu duce tréb'a forte departe, a pus'o la cale. Le-a facutu pre calugaritie se precépa ca pentru starea loru sanitaria si mai vertosu pentru a li se urca activitatea educatòria, este neaperatu necesaria cate unu picu de acu curat. „Dictum, factum,“ asié dice latinesc'a, si canoniculu scie latinesc'a, era calugaritie de unde s'o invetie daca nu de la unulu ce o scie? Dreptu locu de recreatiune, canoniculu si-a cladit o vila frumosica aproape de orasul, unu locu desfetatoriu la vina scl. Odata locul gaf'a, sciti bine ca elemintele omogene au multa simpatia intre sine, multa potere atragatoriu, asié d. e. pietatea calugarésca fiind o virtute, era bravur'a militara asisdere o virtute, — apoi ce mirare ca virtute la virtute trage?! Ras'a calugarésca si coifulu ostasiescu au legatu aliantie si in politica adese ori, de ce se nu fie alianta si in vieti'a sociala? Alianta, ce se talcusece intrumirea, era cu atat'a mai usiori caci aveau dejá unu punct de cristalizatiunea, era locul ce l'a cladit canoniculu. Calugaritie gasira ca este bine acolo in ospitalitatea dhu canonicu, oficirii ostasiloru anca gasira ca este placutu in ospitalitatea canonicului intre calugaritie. Numai parintii gasira altmire: cam incéta d'a-si mai da fetele la scóla. Tardiu si-adu-

Budiescii comandéza: — Tatariloru e spaima; Hanulu la-alorù pecioare musca tierin'a jos Calofiresculu arde de-a loru vitéza faima, Si bratiulu lui impumna ferulu si mai venosu.

De glasulu celu resboinicu, altariulu se despica; Din sinu-i vitez'i a e focu mistuitarui, Farcasiu intr'insulu arde, santu crucea se radica; E comandantru de arme, pastoriu resbunatoriu.

Pasi'a cu barba lunga spre fuga comandéza; Ferosulu Manaf perde ori-ce curagiul barbaru; Arabulu, bétu de sange, in lantiu acum turbéza; E plinu campulu bataii de cruntul janiciaru.

Dúnarea e mormentul taberii musulmane Crucea in triumfu sbóra; si Crestu e resbunat; Romanulu este spaim'a trufiei otomane:

Celu otaritu la cruce, in veci a triumfatu.

Preste Carpati acuma vulturulu romanu sbóra; De aicia spre Moldova'si ié falniculu sboru: Dóue capete are cu patru ochi mesóra, In tóta Romani'a acum poruncitoriu:

O ziduri! remasitie din slav'a strabunescá, O turnu! de unde ochiulu de mii de ori vedíà Biruint'a se sbóre pe-ostirea romanésca! — In mut'a vóstra siópta, cate-mi vorbiti acu!

Musciculu acest'a verde ce vremea-lu gramadesce, Aste ierburi selbateci, ce in pustiuri cresc, La inim'a gemenda sunt láure, ce cresce, Descépta barbat'a; din ochi robii vorbescu.

Vitejiloru resboinicil frundi'a candu vi suspina

Si candu astupatu gome ventulu prin boltituri, Este alu vostru nume, ce ca o unda lina Múrmuiua, se stracóra prin astre crepaturi.

Dar ce glasu intrerumpe asta tacere santa! E glasulu cucuváii, ce plange alu seu doru. — Est'a este poetulu? pe alu vostru mormentu canta Acestu fliu alu pustieci?... O glasu pré cobitoriu

Ce-mi spuni de-a nóstira sórte? vaetulu ce nu ti tace? Ca ce felu de restrisce? ca ce felu de nevoi? Corbulu nu este vulturu? ce nu me lasiu in pace? Plangi numai pentru tine, nu plange pentru noi. Fatal'a presimtire acum me parescesce;

Dar vai! eu, casí tine, sum slabu, nepotinciosu; Glasu-mi nu 'mbarbatéza; pote si elu cobesce; Séu plange slav'a vechia si plange durerosu. —

Si!.. clopotulu s'aude!.. E césulu de pe urma? Angerulu pocaintie cu est' de-arama glasu Chiama la rogatiune pe ratecit'a turma. Natur'a se descépta; visurile me lasu.

Rosiesce resaritulu; muntele rubinéza; Inganatu piatre aburi délurile verdiescu; Riulu adapta campulu, ce róu'a insmaltéza; Recórea dà vietia, si stelele albescu.

Turme, cai, dobitoce, la apa se cobora; Clopote batu, se scuturu

